

שמיעת שירי עגבים

תלמידה: מישאלה מרים חניא

כיתה: ז'

מורה מלווה: תהלה סיבוני

בי"ס: אולפנת אמיתית עלי זהב

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

אנשים רבים מאזינים למוסיקה חילונית בדורנו. בין השירים החילוניים כלולים שירים מז'אנרים רבים, ביניהם שירי קודש (גם אם מעטים), שירי חול, ושירי אהבה.

גם אני נמנית עם אלה ששומעים שירי אהבה באופן יומיומי - אפילו מבלי לחשוב על התוכן שמועבר אלי בשמיעת שירים אלה. אמי הרבה פעמים מעירה לי על השירים שאני שומעת, ושאלתי את עצמי האם זה באמת לא טוב לשמוע את השירים שאני שומעת, אבל הדחקתי את המחשבה הזאת, ולא ייחסתי לה עניין.

כאשר הגעתי לשלב שבו אני צריכה לבחור את הנושא או השאלה שעליו אני אמורה לחקור, עלו כמה נושאים שמעסיקים אותי אך לבסוף בחרתי בעניין שמיעת השירים, כיוון שחשבתי שכך אוכל לדעת אחת ולתמיד האם יש בכך פסול, לשמוע שירי אהבה.

לשירי אהבה אין הגדרה אחת מוחלטת, אלא היא מתחלקת לסוגים, כגון שירי אהבה פשוטים ויפים, שיכולים להופיע גם אצל זמרים דתיים, ויכולים להגיע עד ניבול הפה ואף דברים גרועים מזה – וזה מקשה על האבחנה, האם השירים האלה באמת אסורים.

שאלת החקר שלי הייתה: האם מותר לשמוע שירים של זמרים לא דתיים? ואף שירי אהבה - מותר לשומעם?

בעבודה עיניתי בספר יחזקאל, שם יש את האיזכור הראשון של המושג שירי עגבים (שירי אהבה), שם מסופר כי עם ישראל הולך בעקבות בצע ליבם, "כי עגבים בפיהם". משם כבר אפשר להבין כי שירי עגבים אינם דבר טוב וראוי.

במסכת סנהדרין יש חיזוק לכך ששירי עגבים (או דברי עגבים) אינם טובים "רבי עקיבא אומר, אף הקורא בספרים החיצונים, והלוחש על המכה ואומר (שמות ט"ו) כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך", ורבונו עובדיה מברטנורא מפרש את המושג ספרים החיצונים כך: "בספרים החיצונים - ... בשירים של עגבים ודברי חשק שאין בהם חכמה ולא תועלת אלא איבוד זמן בלבד".

עיינתי בעוד ספרי קודש וספרי לימוד נוספים המחזקים את העובדה שאסור לשמוע שירי אהבה (עגבים), ועם זאת מדגישים את העובדה ששירי אהבה פשוטים שלא כוללים התייחסות גופנית או ניבול הפה כן מותר לשמוע.

שאלת רב

בנוסף לספרים התורניים, נעזרתי ברב שמואל אליהו וברב שמעון רוזנצוויג, רב הישוב שלי, והם נתנו לי חוות דעת תורנית בעניין. תשובות הרבנים עזרו לי להבין את הנושא בצורה פשוטה ובהירה יותר.

הרב שמואל אליהו הביע את דעתו הנחרצת בעניין שמיעת שירי אהבה, ובכללי בשמיעת שירים:

"מלכתחילה ראוי לשמוע שירים רק מאנשים יראי שמיים. אין איסור בלשמוע זמר חילוני ששר שיר קודש. בוודאי עדיף לשמוע שירים רק מאנשים קדושים. שמיעת שירים של זמרים חילונים היא מותרת, אבל לא כל כך כדאי למי שמחפש לשמור על הרוחניות שלו נקייה וטהורה. כשאני כותב מותרת, הכוונה לשירים שאין בהם שום רמזים להתפרקות מינית או התפרקות רוחנית."
בנוסף לדברי הרב שמואל אליהו, הרב שמעון רוזנצוויג מרחיב גם בנוגע לזמר: "התורה אוסרת שירי אהבה. בנוגע לזמר - הזמר מגלה את אישיותו הפנימית בשיריו, לכן כמעט תמיד שירתו של זמר שחי בטומאה ובהתנכרות לנשמתו ולמהותו משפיעה לרעה על השומע - גם אם אין בעיה בתוכן השירים. לפעמים יש יוצאים מן הכלל והדבר נתון להכרעתם של תלמידי חכמים."

שני הרבנים מדגישים את העובדה שעדיף לשמוע שירי קודש – ושירים בכללי – מזמרים יראי שמיים ושומרי תורה ומצוות.

ראיונות

ראיינתי כמה אנשים שונים מהמגזר הדתי. מהראיונות עלה, שהבוגרים יותר מבין המרואיינים מודעים יותר לבעיה שבשמיעת שירי אהבה, ואילו הצעירים – פחות. בנוסף לבני המגזר הדתי, ראיינתי מישהי שאינה שומרת תורה ומצוות, והיא ענתה לי את התשובה הבאה:

"אני חושבת ששירי אהבה הם משהו מאוד יפה, ששווה וחשוב לשמוע". המרואיינת חושבת ששירי אהבה הם דבר חשוב לשמוע, וזה נתן לי הצצה לעולם שונה משלי.

מסקנה

המסקנה שלי מהעבודה היא שאם אין בשיר ניבולי פה או התייחסות גופנית אז מותר לשמוע את השיר. כמובן שמלכתחילה עדיף שלא לשמוע שירי אהבה, או לשמוע מזמרים דתיים, שבטח יידעו מה מותר להשמיע בשיר.

